

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ALÓFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

«Falra borsót!» ...

Irla: Argus.

A közlemény címül használt közmondásnak a jelentőségét — azt hiszem — felesleges volna olvasóink előtt bővebben magyarázni.

Az eredménytelen munkát, illetve valamely törekvés eredménytelenségét meg lehet belőle érteni így is. Már pedig e közleménynek egyik célja épen arra rámutatni, hogy kétféle irányban való komoly — sőt nagyon is komoly — törekvésnek mily kevés, ugyszólván semmi eredménye nincs.

A hadvezetőség komoly törekvése az egyik, a mely szerint szigorú rendeletekkel s még szigorúbb ítéletekkel igyekezett elejét venni a szökések elharapódzásának. Mikor ez sem használt, statáriális eljárást rendelt el a szökevények ellen; általános rendeletekből értesülhetett róla mindenki s a ki magát a rögtönbirósági ítéletek végrehajtását nem is látbatta, értesülhetett és esetről-estére értesülhet róla a napilapokból, de mindezekkel a szigorú intézkedésekkel is csak alig lehetett a szökések számát csökkenteni.

Az ember — a katona — e tekintetben javíthatatlannak bizonyult. Sőt ez a javíthatatlanság annyira fokozódott már, hogy egyik elítéltet, a ki a törvényszerinti két óra alatt, a mi az ítélet meghozatalától annak végrehajtásáig minden halálra ítéltnek engedélyezve van, a közeli halálnak minden félelmét kiállván, e rettenetes lelki gyötrődés sem javított meg, sőt nem volt rá javító hatással az a legfelsőbb kegyelem sem, a mit lelkésze az idő alatt részére kieszközölt, a mennyiben a halálbüntetés helyett kapott szabadságvesztés letöltése céljából fegyházba történt kísértetése közben újból megszökött, holott tudhatta előre is, hogy kézrekerülése esetén a halálbüntetést még egyszer el nem kerülheti.

A másik hasonló eredménytelen eljárás az a szintén számtalan figyelmeztetés és a szintén gyakori esetekből szereshető tapasztalatok alapján való okultatás lehetősége, a mi mind óvatosságra inti a csendőrt.

A csendőri szolgálat még a békés időkben is fokozott óvatosságot követelt. A mostani elvadult erkölcsi és

közbiztonsági állapotok meg épen arra ösztönzik a szolgálatot teljesítő csendőrt, hogy tudásától és tehetőségétől kitelhetően a legvégsőig fokozott óvatossággal járjon el különösen a fentebb említett katonaszökevényekkel szemben, a kik — kevés kivételtől eltekintve — a bűnözés szennyes áradatába nyakig merülvén, saját szabadságuknak, habár csak bizonytalan idővel, sokszor alig pár órával való meghosszabbíthatása végett a gyilkolástól sem riadnak vissza; s egyes csendőrnek velük szemben való eljárása mégis annyi felületességet, elbizakodottságot, mondhatni elfásult közönyösséget árul el, hogy a «falra borsót» közmondás jelentőségét ép úgy alkalmazhatjuk rájuk, mint a szökéstől még halálbüntetéssel sem visszariasztható katonákra.

Még akkor sem menthető az óvatosságnak ez a könnyelmű mellőzése, ha a csendőr elé akadt katonaszökevény az első felszólításra megadja magát, nyugodtan viselkedik s viselkedéséből következőleg sem újbóli megszökéstől, sem a csendőr elleni merénylet elkövetésétől tartani nem lehet.

Az meg egyenesen elítélni való könnyelműség, ha valaki tudva olyan szökevényvel vagy más büntetettessel szemben, a ki épen csendőr elleni gyilkos merénylettel van terhelve, ennek daczára mégis felületesen, ügyetlenül, a köteles óvatosság legelemibb követelményeit is mellőzve jár el és szinte alkalmat nyújt annak egy újabb merénylet elkövetésére.

Pedig vannak ilyen esetek is.

Még nem is olyan régen történt, olvasóink a Csendőrségi Lapokból is értesülhettek róla, hogy egyik bajtársunk: néhai Diószegi Imre, 2. oszt. őrmester, a köteles óvatosság mellőzése, ugyszólván csak egy pillanatra történt szemelől tévesztése folytán mily gyászos véget ért.

A halottakról vagy jót, vagy semmit! tartja egy magyar példaszó; mert azt, a ki nem védheti magát, kegyeletellenes volna kritizálni.

Az esetet tehát nem kritikaképen, hanem a még élők okulása céljából hozzuk fel azért, hogy az utasítás és szabályok követelte rendelkezéseket mindenki igyekezzék betartani még oly jelentéktelennek látszó eljárási módozatoknál is.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

os. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Ontóház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserezés. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

Néhai bajtársunk ugyanis, f. évi május hó 28-án a miskolczi őrsről Márkus alörmesterrel és két népfelkelővel — szolgálatmentes idejüket felhasználva — az őrs bérelt burgonyaföldjére indult, hogy napszámos hiányában bekapálják azt.

Utközben még a hejőcsabai őrsről is magához vett egy szolgálatmentes népfelkelőt, hogy a szándékolt munka befejezését biztosíthassa.

Már a burgonyaföld közelében jártak, mikor az utszéli bokrok tövében két katonaruhás alvó alakot vettek észre, a kikről már első látásra következtették, hogy valószínűleg katonaszökevények lehetnek.

Pontos kötelességtudására mutat elhunyt bajtársunknak, hogy míg a népfelkelőket a kapálás megkezdésére utasította, ő és Márkus alörmester az alvókhoz léptek, hogy azokat felköltve, kilétükre és otlétük okára nézve igazoltassák.

A két katona egyike a diósgyőri vas- és aczélgyár katonai vezetőségének bélyegzőjével és hitelesnek látszó aláírással ellátott igazolványt mutatott fel, a melylyel igazolta, hogy ő Hofmayer János gyárimunkás. A másiknak semmiféle írása nem volt, de állította, hogy ő Baranyi Vasas József.

Néhai bajtársunkat — úgy látszik — megtévesztette az igazolvány, mert míg annak felmutatójával szemben akkor semmiféle további igazolásra mutató vagy más intézkedést nem tett, addig az igazolatlanok talált másik katonát megmotoztatta és a nála talált katonai rohamkést elvette. Ezután pedig utasította őket, hogy menjenek előttük a népfelkelőkhöz, a kik közül a hejőcsabai őrsre valót, még mielőtt hozzájuk értek volna, utasította, hogy menjen az őrsre, szereljen fel s hozzon magával bilincseket.

Ebből az intézkedésből okszerűen következik, hogy a katonák egyikének az igazolását sem tarthatta teljesen elfogadhatónak, de az igazolványnyal ellátottra nézve csak annyiban, hogy alkalmaztatása helyétől nagyobb távolságra, kimaradási jegy vagy szabadságolási igazolvány nélkül, gyanus körülmények közt találta, a további megállapításokat azonban már vagy Hejőcsabán, esetleg Miskolczon, bizalmi egyének jelenlétében akarta eszközölni.

Erre azonban már nem kerülhetett a sor, mert Hofmayer a népfelkelőnek adott utasítás hallatára előbb megállott, miutha nem akart volna tovább menni, majd pedig midőn néhai bajtársunk nógatni kezdte a tovább haladásra, hirtelen neki iramodott és a népfelkelőket is elkerülve, menekülni igyekezett a kilátásba helyezett bekísértetés elől. E példán okulva, megfutamodott a másik katona is, természetesen az előbbitől ellenkező irányban.

Ez utóbbit Márkus alörmester vette üldözőbe s talán el is fogta volna, de mielőtt a menekülőt elérhette volna, egy lövést hallott s a mint erre visszatekintett, épen akkor bukott fel Diószegi örmester, a kit ez a lövés halálosan megsebesített.

A Diószegi örmester által üldözőbe vett Hofmayer ugyanis, a népfelkelők állítása szerint, szaladás közben megbotlott és felbukott, így az örmester utólérte őt, mielőtt felkelhetett volna, de látva az örmesternek futás közben kihuzott s felemelve tartott kardját attól tartott, hogy megüti, esetleg úgy megvághatja, hogy a továbbmenekülésben gátolva lesz: hogy tehát ezt megelőzze, ruházata valamelyik — állítólag nadrágja hátsó zsebéből ismétlőpisztolyt rántott elő s a közvetlen-közélebről jól irányzott lövéssel üldözőjét leterítette.

Ez az eset annyira meglepte az alörmistert és a népfelkelőket, hogy elsősorban is nem a menekülők üldözésére, hanem az örmesterhez rohantak, mikor pedig annak azonnali elhalálózását látva, a menekülők üldözéséhez fogtak, azok egéruat nyerve, csakhamar eltűntek üldözőik szemei elől.

Ennek a lesujtó esetnek — mint látjuk — egyedüli előmozdítója csak a kellő óvatosság és a szabályszerű eljárás ok nélküli mellőzése volt. Mert ha Hofmayert ép úgy megmotoztatja az örmester, mint a másikat, a mire pedig — előzetes őrizet alá vevén őket — oka és joga egyaránt megvolt, bizonyos, hogy forgópisztolyát megtalálják és elveszik tőle.

De feltéve, hogy nevezett katona az esetleg elrendelt motozás előtt, azt meghiusítandó, pisztolyához kapott vagy azt előrántotta volna, talán az együttesen jelenlevő két csendőregyének sikerült volna őt megfékezni, esetleg pisztolya használatában megakadályozni s így elejét venni a gyilkosságnak.

A mellette és ellene szóló feltevéseknek még egész sorozatát vethetnénk fel, de mert a végeredmény mégis csak abban csucsosodnék ki, hogy az utasítás- és szabályszerű eljárás betartása és kellő óvatosság alkalmazása mellett, ez a lesujtó eset elkerülhető lett volna, nem magyarázgatjuk az eset e részét tovább, hanem okulásul minden bajtársunknak különösen figyelmébe ajánljuk.

Hofmayer szereplésének azonban még itt nem lett vége.

Következő napon ugyanis, a miskolczi állomáson, egy mozgásban levő katonai vonatra két katona ugrott fel. A kalauzok jelzésére a vonat megállott, mire a két katona leugrott és futva igyekezett menekülni az őket üldözőbe vett vasuti személyzet elől. Az egyik el is menekülhetett, de a másikat elfogták s miután bekísérése közben újabb szökésre tett kísérletet, átadták a miskolczi őrsnek.

Brilliáns, arany-ékszerek, ezüst használati és dísz tárgyak, órák, evőeszközök

180. sz.

182. sz.

Iparművészeti ujdonságok. Egyházi felszerelések, gyári árban
beszerezhetők (részletfizetésre is)

SÁRGA JÁNOS

csász. és kir. udvari szállítónál,
Budapest, IV., Kilyó-tér 5. szám.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grasshopper - Durazzo 918.

A durazzói kikötő előtt.

Ennek a kikérdezése során kiderült, hogy ő az előző napon elmenekült két katona egyike, a megmotozott Baranyi Vasas József. Egyidejűleg előadta nevezett azt is, hogy az ezuttal is megmenekült társa volt a Diószegi őrmester gyilkosa s hogy azt nem Hofmayer Jánosnak, hanem Hunyadi Józsefnek hívják s hogy mind a ketten a cs. és kir. 34. gyalogezredtől — ő f. évi január havában, amaz pedig már körülbelül egy év előtt — szöktek meg.

Ezen az alapon intézkedés történt Hunyadi József nyomoztatásának általánosítása iránt, ezenkívül az eset után való napokon az egész környék csendőrsége nyomozott utána, de ennek a nyomozásnak semmi eredménye nem lett; Hunyadi József úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el, nem tudott róla senki semmit; pedig, mint a következmények megmutatták, ott a környéken bujkált, de bizonyára jól megtudta választani a rejtekhelyét.

Folyó évi július hó 8-án hajnalban az alsózsolczai vadőr egy katonát látott bujkálni a község alatti erdőben. Gyanus volt előtte a dolog, minélfogva az ottani őrsnek azonnal jelentést tett. Az őrsről Tompai Menyhért I. oszt. őrmester és Küss Mózes alőrmesterből állott járőr ment ki a gyalogos katona felkutatására illetve elfogására, de nevezettet már ekkor a nem nagy területű erdőben nem találták.

Ugyanaznap délután Tompai őrmester, a saját lakásáról a Sajó felé sétálni ment s a község alatt találkozott a vadőrrel, a ki ujságolta, hogy újból felfedezte a bakát a Sajó tulsó partján levő füzesben s valószínűnek tartja, hogy még ekkor is ott bujkál.

Tompai őrmester kardosan volt ekkor, de a Diószegi esetére és arra való tekintettel, hogy mint minden nagyobb helyőrség, úgy Miskolcz közelében is minden pillanatban katonaszökevényre bukkanhat az ember, magával vitte óvatosságból a zsebbe dugható saját forgópisztolyát s ennélfogva, meg azon vágy által is sarkaltatva, hogy megkerithesse azt a gyanus katonai egyént, nem ment haza felszerelni és társakat hozni, hanem a szintén lőfegyverrel ellátva volt vadőrrel csónakba ült és áteveztek a tulsó partra a jelzett füzesbe.

A füzesben vizsgálódva, csakhamar feltűnt előttük a gyanus katona, a ki meglátván őket, Sajópetri község irányába menekülni igyekezett volna, de ez nem sikerült neki, a mennyiben hamarosan utólérték és az őrmester megragadta és az odaérkező vadőr jelenlétében igazolásra szólította fel.

A gyalogos Sajópetri községbeli lakosnak mondta magát s bár a rövid párbeszéd alatt — a körülményekhez képest — elég nyugodtan viselkedett, mégis abban a pillanatban, mikor az őrmester megakartá

motozni, hirtelen kirántotta magát az őrmester kezéből s nadrágja hátsó zsebéből előkapta ismétlődő pisztolyát s ha úgy az őrmester, mint a vadőr hirtelen meg nem ragadják, illetve, ha a vadőrnek nem sikerült volna félreütni a gyalogos kezében a pisztolyt, nem kerülhette volna el ezt a neki szánt lövést.

Tompai őrmester már ekkor teljesen bizonyosra vette, hogy a Diószegi őrmester gyilkosával a körözött Hunyadi Józseffel került szembe, a ki egy mindenre elszánt gonosztevő lehet s a kivel szemben kettőjüknek is minden erejüket meg kell feszíteni, hogy letörhessék és ártalmatlanná tehessék.

Ugyancsak ilyenformán gondolkozott a vadőr is minélfogva Hunyadinak az az erőlködése, hogy megszabadulhasson, eleinte kilátástalannak bizonyult, pedig a közöttük kifejlődött dulakodás közben földre is estek, ott folytatódott a dulakodás, miközben Hunyadi Tompai őrmesterre, ez viszont Hunyadira egy egy lövést tettek, még pedig mind a ketten közvetlen-közélebről az ellenfél fejére czélozva.

Hogy a két lövés közül melyik történt először, azt a nagy izgalom behatása alatt állók közül egyik se tudta megmondani s az is lehet, hogy egy és ugyanazon pillanatban lőtt mind a két fél, az eredmény azonban az őrmesterre volt hátrányosabb, mert őt a nyakán érte a Hunyadi lövése és súlyos, erősen vérző sérülést szenvedett, míg Hunyadinak csak a jobb felső karjának husos része lett átlőve.

A két lövés hatása alatt néhány pillanatra megszűnt a dulakodás s a szünetet Hunyadi felhasználva, felugrott, elszaladt. Tompai őrmester ebben a pillanatban a menekülő után lőtt egyet, de eredménytelenül, majd pedig, miután erősen vérző sérülése miatt többet löni nem tudott, a vadórt biztatta, hogy löjje le a menekülőt. Ez sörétes fegyveréből gyorsan egymás után négy lövést tett a menekülő után s bár azt hátán és farán ismételten meglötte, még sem sérthette meg annyira, hogy a további menekülésben meggátolhatta volna s így elmenekült az Alsózsolna felé.

Tompai őrmester ekkor sérülése bekötöztetése végett az őrsre sietett s Küss Mózes alőrmestert küldte ki az elmenekült gonosztevőt üldöző vadőr segítségére.

Hunyadi ekkorára már az utbaeső uradalmi birtok magas kőfalain is átugrálva elhagyta az őt üldöző vadórt és az ennek segítségére érkezett urasági inast, úgy, hogy ezek a fás, bokros területen egyelőre szemelől tévesztették a menekülőt; Küss alőrmester megérkezése után azonban, egyik magaslatról vizsgálva a területet, csakmar felfedezték a bokrok közt bujkáló gonosztevőt.

Erre nevezettet bekerítve, a mint annyira megköze-

HEGEDŐ

remek felszereléssel
50-60-80 korona

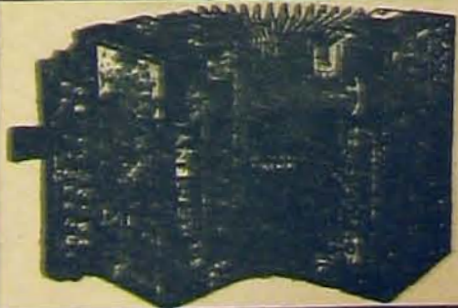
HARMONIKA

50-60-80-100 korona
finomabb 2 soros 60-80-100 K

GRAMOPHON

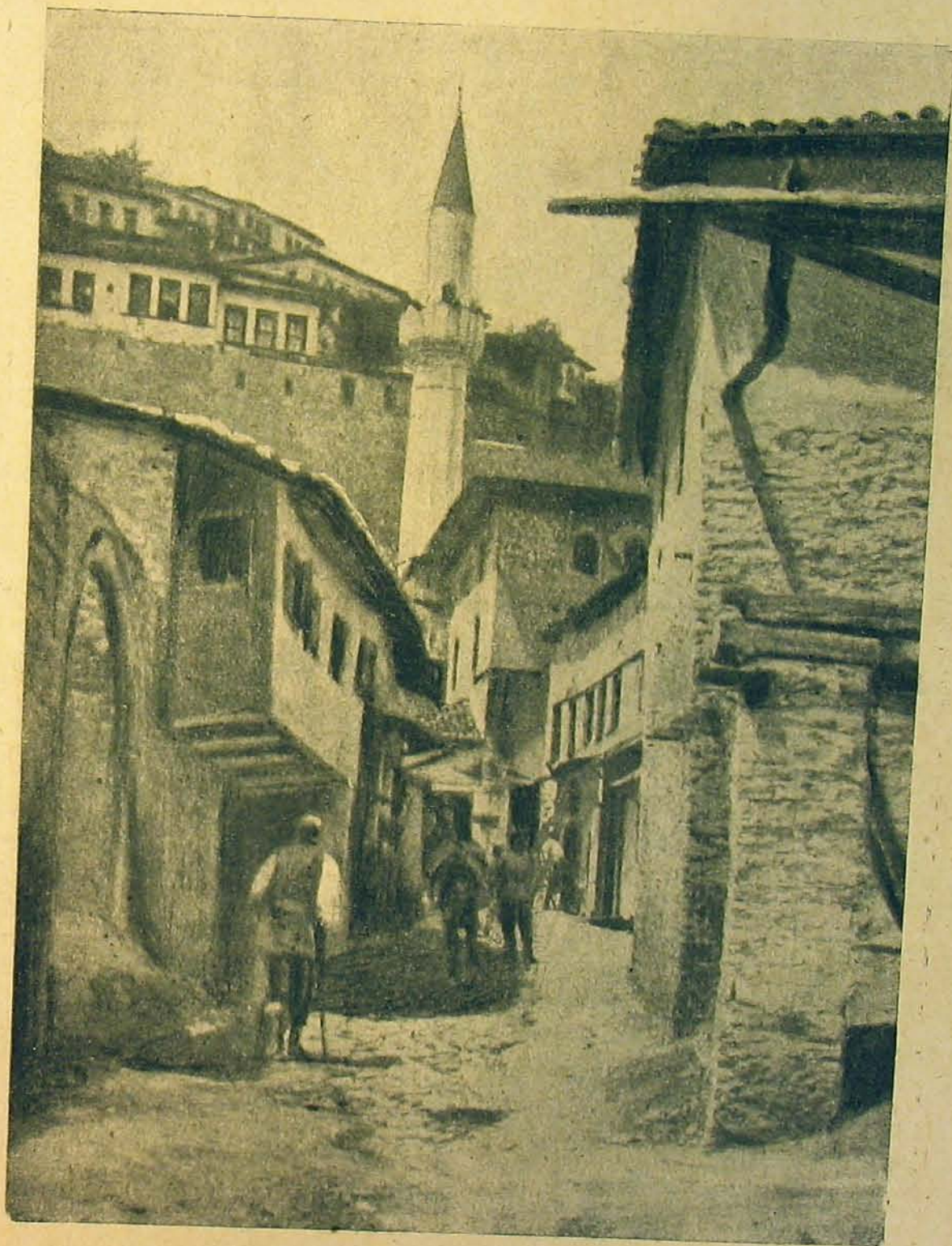
150-180-200-300 K
legfin. acél óraműszerkezettel

a legjobb minőségben az egész országban elismert elsőrangú magyar hangszertelepen
a m. kir. Zeneakadémia szállítójánál szerezhető be
BEMÉNYI MIHÁLY Budapest, Király u 58. és 60.
Minden hangszerről külön árjegyzék kérendő.

Utczai kép Fieriből.

Berati uteza.

lithették, hogy a figyelmeztetést megérthette, az alörmester felszólította a törvény nevében, hogy adja meg magát, kezeit emelje fel és jöjjön elő a bokrok közül.

Hunyadi azonban nem engedelmeskedett, hanem a bokrok alatt guggoló helyzetéből visszafelelt, hogy menjen oda az alörmester, ő már nem tud löni, s nem bánt senkit.

Ezt az alörmester és társai, miután nem ismerték még akkor Hunyadi sérüléseit, csupán ravasz cselofgásnak vették, minélfogva ismételt felszólítások között, lövésre kész fegyverekkel, csak lépésről-lépésre, annak minden mozdulatát figyelemmel kísérve közeledtek nevezett rejtekhelye felé.

A többszöri felszólításra, miután már 12—15 lépésnyire lehettek az alörmester és társai, Hunyadi mégis felkelt, de kezeit háta megett tartva, az alörmester felé megindult, ez pedig, miután újból adott ama figyelmeztetésére, hogy kezeit emelje fel, fegyverét dobja el, a feléje közeledő gonosztevő nem engedelmeskedett, nehogy örsparancsnokához hasonlóan őt is meglőhesse, hirtelen egy lövést tett a gyanusan közeledőre, mely lövés azt baltérdén találta és harczképtelenné tette, úgy, hogy teljesen összeesett és kijelentette, hogy most már megadja magát.

Összekötözve az örsre vitték az ekkor már roncsosá lőtt gonosztevőt, majd elsősegélyben való részesítés után beszállították, a bünjelül elkobzott ismétlő piztolyával együtt, illetékes katonai bíróságához, hogy valóságos halmazattá növekedett súlyosabb bünccselekményeiért elvegye méltó büntetését.

★

Hogy a földi igazságszolgáltatás miként ítélkezett, vagy fog ítélkezni Hunyadi felett, azt e sorok irásakor még nem tudjuk. De, hogy az ítélet az ő bünnei nagyságával és súlyosságával arányban áll, vagy fog állani, az bizonyos.

A Tompai örmester esetéhez azonban van egy pár megjegyzésünk.

Nem ismerjük Hunyadi Józsefet, sem természetében, sem testi erejében. Azt azonban már a néhai Diószegi örmesterrel szemben élkövetett súlyos bünccselekmények után alaposan következtettük, hogy egy elszánt, mindenre képes gonosztevő, a kivel szemben nem lehet csakúgy megragadással, dulakodással elbánni.

Neki már veszíteni valója nem volt. Az említett gyilkosságon kívül — mint utólag kiderült — számos más bünccselekmény terhelte a lelkét, szóval teljesen elvolt már merülve a bünözés szentes áradataiban. Egygyel több, vagy kevesebb, előtte már nem számított; de nem számított az sem, egy újabb gyilkosság lesz-e az az egy, vagy más bünccselekmény. Előtte csak az lebegett, hogy a mig csak lehet, tartani tudja magát és élhessen.

Tompai örmester a Diószegi-féle esetnek szóból, elbeszélésből és irásból való tudomásul vétele után csakis

ilyennek ismerhette Hunyadit erkölcsi tekintetben, de ismerhette őt személyazonosságára nézve is, mert hiszen a személyleírása körözve volt s az előző időkben való napokig tartó nyomozás alatt annyit hallhatott róla, hogy képzeletből is felismerhette.

Ilyen körülmények között szinte érthetetlen az az eljárás, a mit ő a már nem is csak szökevény katonával, hanem egy gyilkossal, egy gonosztevővel szemben alkalmazott.

Mire való volt az a megragadás, az a — habár csak néhány pillanatig is tartó — párbeszéd?

Feltételezzük, hogy forgópisztolyát már az üldözés közben kezében tartotta. S ha ez így volt, mi tarthatta őt vissza attól, hogy a már megragadott gonosztevőt, mihelyt az egy gyanus mozdulatot tett, lelőjje?

Az a körülmény, hogy véletlenül nem kincstári fegyver, hanem saját forgópisztolya volt a kezében, bizonyára nem lehetett akadály ebben; mert annyit már minden csendőrnek tudnia kell, hogy ilyen esetben a cél szentesíti az eszközöket, s előtérbe lép a fegyveres emberrel szemben a jogos védelem esete is, már pedig itt nem az elfogott, megragadott gyilkost illette a védekezés joga, hanem őt és a vadórt egy gyilkossal szemben s ha fizikai erővel nem látszott biztosítottak az ellenállás legyőzése, szorult helyzetben akár egy zseb-kés is fegyverként szerepelhetett volna, még inkább igénybe vehette tehát a — mint állítja — óvatosságból magával vitt saját forgópisztolyát.

Ezt meg is tette. És bizonyára a nélkül tette, hogy az emiatti kérdőre vonatás akkor csak eszébe is juthatott volna.

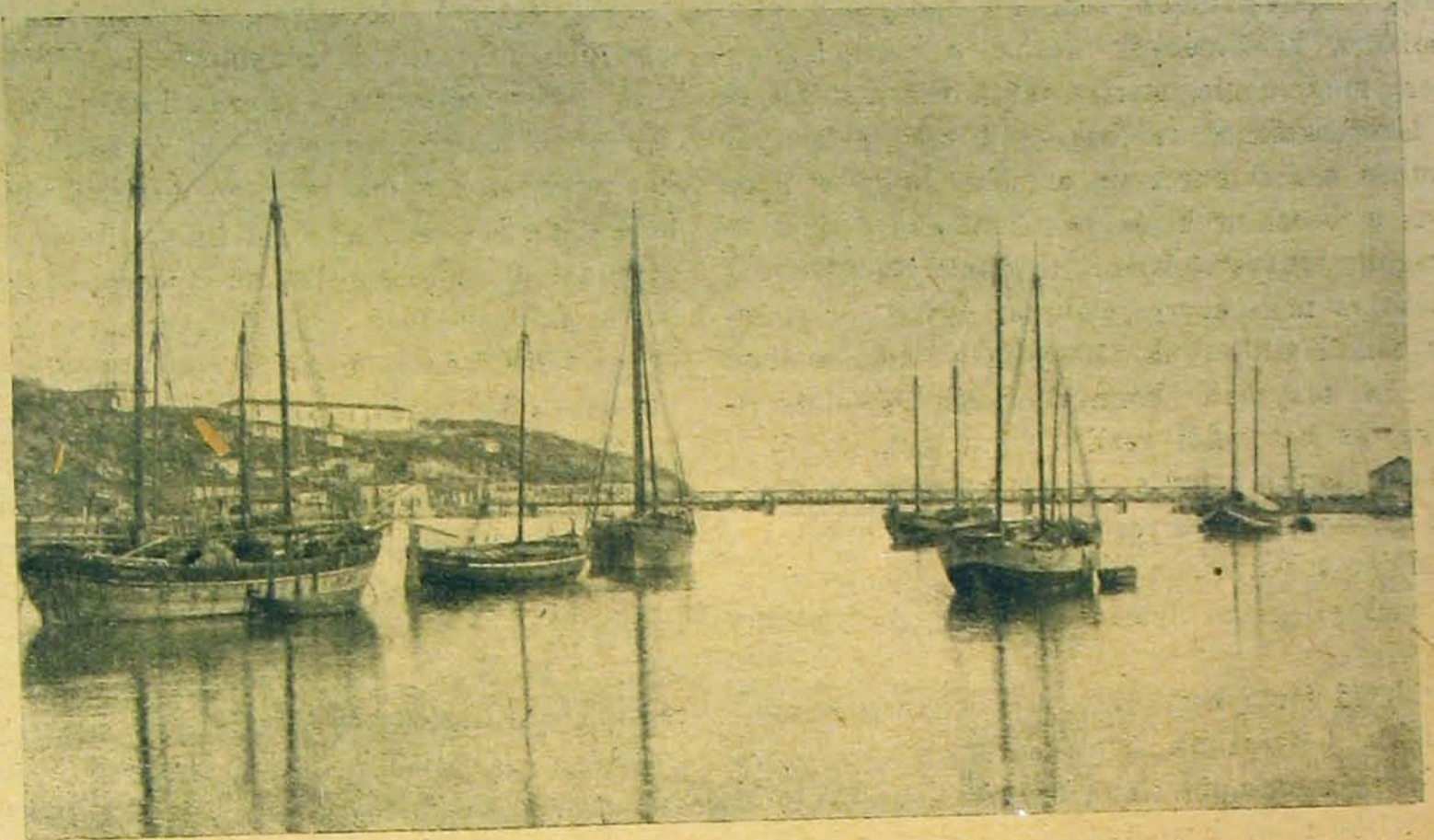
Az eljárást azonban ott hibázta el, hogy az üldözött megragadásánál felületesen járt el, nem ragadta meg mindjárt annak a jobb kezét, holott mindenki tudja és ő is tudhatta volna, hogy ha a megragadott gyilkos vagy mondjuk szökevény, akár fegyverrel, akár csak kézzel is, védekezni próbál, legtöbbször jobbkézével teszi azt és ha esetleg fegyvere van, azt is a jobbkeze ügyében tartja; a jobbkez megragadásával tehát ennek használatában is megakadályozhatta volna Hunyadi Józsefet.

Jogosan hisszük, hogy tanulságul közölvén a csupán irásokból s részben Tompai örmester előadásából ismert esetet, ezt a figyelmeztető megjegyzést a mások okulására, az örmester erkölcsi sérelme nélkül, megköszönhetjük. S tesszük ezt abban a reményben, hogy ennek a figyelmeztetésnek több eredménye lesz annál, mint a mily czélzatsal a «falra borsót» szoktuk emlegetni.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A baromfiakról,

A baromfitenyésztőket általában érdeklő közleményt hoz a «Kert» Baszel Elek tollából, melynek nyomán közöljük az alábbiakat.

Vitorlás hajók a Bojanán.

Berat, Albán város.

A baromfitenyésztő állandóan ki van téve annak a veszedelemnek, hogy szárnyasai megbetegszenek, a mi a betegségeket illeti, azok vagy szórványosan, csak az egyes egyedeknél fordulnak elő, vagy pedig tömegesen, mint járvány lépnek fel. Még a leggondosabb és legkörültekintőbb tenyésztőnek sem áll módjában állományát minden körülmények között a baromfi betegségek ellen megvédenie, mert a járványos betegségek csiráit a legtöbbször a verebek, emberek, patkányok és sok esetben a szél hurczolja el, igaz, hogy az ilyen esetekben is a bacillusok és baktériumok, a piszkos és elhanyagolt tenyészetekben, továbbterjedésükre és elszaporodásukra melegágyra találunk. Így tehát minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy igen sok esetben mégis csak a tenyésztő könnyelműsége és felületessége az oka, ha baromfi rendre elhullanak.

Most már lássuk, hogy a jelenlegi melegebb időszakban, a midőn a járványos betegségek fellépését a melegebb időjárás kedvezően befolyásolja, miként védekezhetünk azok ellen, ha nem is teljesen, de legalább részben.

A melegebb időjárás beálltával elsősorban a baromfiak itatóvizére helyezünk nagy súlyt, illetve arra ügyeljünk, hogy az mindig tiszta és friss legyen, mert a baromfi ürüléke által beszenynyezett, vagy a hosszú állástól megposhadt ivóvíz, a legjobb terjesztője a különféle járványos baromfi betegségeknek; a miért is a melegebb időszak beálltával ne használjunk baromfi önitatókat, mert az ilyenekben a víz könnyen elromlik azért, mert nem kell mindennap frissel megtölteni. A melegebb időszakban a baromfiak itatóedényeibe naponta legalább is kétszer töltsünk friss vizet, természetesen az edényeket megtöltésük előtt mindig ürítsük és mossuk ki tisztára, továbbá ezen itatókat lehetőleg olyan helyre állítsuk, a hol állandóan árnyékban lehetnek, mert máskülönben a meleg napsugaraktól a víz gyorsan át fog melegedni és azután romlásnak indulni. Az ivóvízbe czélszerű rozsdás vasszövet is tenni, vagy pedig kevés vasgáliczot (zöldkővet, $Fe\ So_4$). mivel a vas jótékonyan hat az emésztésre, illetve részben megakadályozza nemcsak a kis csibéknél, hanem az idősebb baromfinál is a melegebb hónapokban gyakrabban fellépő veszélyes hasmenést. A baromfi hasmenését — a mely járványszerűleg is felléphet, ha a hasmenésben szenvedők ürüléke az ivóvízbe, vagy a lágyeleség közé kerül, nemcsak a poshadt ivóvíz, hanem a megsavanyodott (vajsavas erjedésnek indult) lágyeleség és a kis csibécskéknél még a megfázás vagy fagyos eleség is előidézhetheti, az utóbbiak azonban a jelenlegi évszakban szóba sem jöhetnek. Ezért lágyeleséget nyáron csakis annyit nyujtsunk, mint a mennyit a baromfiak egyszeri etetésnél elfogyasztani képesek, ha pedig abból mégis valami visszamaradna, akkor az etetés után azonnal távolítsuk el azt és az etetővályukat mossuk ki tiszt-

tára, nehogy a visszamaradt eleség romlásnak induljon és ez által a frissen beletöltöttet is elrontsa.

A porfürdők lehetőleg állandóan árnyékos és olyan helyre helyezendők, a hol az eső nem érheti, ha az utóbbi nem volna keresztülvihető, akkor csináljunk föléjük kis tetőket, de olyan magasságban, hogy a legnagyobb kakasunk is kényelmesen elférhessen alattuk.

A nyár folyamán a baromfiólakat azután a szükséghez mérten többször is takaríttassuk ki, a padozatot képező homokot meg szintén cseréltessük ki, legalább is egyszer-kétszer. Az ólak kitakarítása után a falakat, ülőrudakat, tojófészkeket stb. forró luggal suroltassuk le. A falakon lévő repedéseket, hézagokat kitteltessük be és azután az ól belsejét meszeltessük ki, a mésztejhez lehetőleg kevés fertőtlenítőszer is tegyünk. Ezekon kívül az ólat mindennap délelőtt egynéhány órán át szellőztessük, még akkor is, ha oda is süt a nap, mert a nap sugarainál jobb fertőtlenítőszer nincsen.

A mint észre vesszük, hogy egyik-másik baromfi megbetegedett, azonnal különítsük el és vegyük ápolás alá, ezt különösen hangoztatjuk, mert baromfitenyésztőink közül egyesek állatkáik egészségével semmit sem törődnek, legfeljebb annyit, hogy a mint valamelyik szárnyasuk megbetegszik, konyhájukban értékesítik. Az elhullott baromfival is sokan nem törődnek, illetve a dögöt vagy a komposzttelepre dobják vagy pedig a kóbor cigányoknak adják, már pedig, hogy mit jelent ezen keleti nemtörődömség, az bővebb kommentárt nem igényel. Mindaddig, a mig a baromfi is ki nem terjesztik az állatogészségügyi törvényt, addig a baromfivész stb., baromfi járványos betegségek, állandó rémei lesznek a nyár végén és ősz elején megsaporodott baromfiudvaroknak, mert a baromfi-járványok ellen szintén csak szigorú zárlatokkal lehet eredményesen védekezni, erre igen szép példa a keleti marhavész, a mely hál' Istennek a kormány kiválóan szervezett állatogészségügye folytán, már mintegy negyven éve nem pusztított az országban és még a jelenlegi világháborúban sem fordult elő egyetlenegy ilyen megbetegedés sem.

A mint idegen helyről veszünk baromfit, azokat soha, semmi körülmények között se engedjük a többi szárnyas közé, hanem előbb legalább is 10—14 napig tartssuk elkülönítve, illetve csak akkor engedjük ki, ha meggyőződünk már arról, hogy teljesen egészségesek. Továbbá olyan idegen egyéneket, a kiket nem ismerünk, ne engedjük baromfiaink közé. Ha tartózkodási helyünkön fellép a baromfivész, a baromfit azonnal oltassuk be galloszerinnel, mert ezáltal állatkáinkat immunissá tesszük a baromfivésszel szemben, ha talán nem is teljesen, azonban veszteségünket mégis a minimálisra redukáljuk ezáltal. Végül az elhullott baromfit legalább is egy méter mélyen ássuk le és mielőtt beföldelnénk, öntsük le mésztejjel.

KÉPEINKHEZ.

Előnyomulásunk Albániában.

Ez az a front, a melyről legkevesebbet szólhatott még eddig a háborús krónika. Legkevesebb értékes terület, nagyrészt mocsaras vidékeinél fogva egészségtelen, valóságos melegágya a maláriának; termelés tekintetében is alig számít valamit; kopár sziklái csak alig tenyész itt-ott valami növényzet; népessége igen szegény és fölöttébb műveletlen, úgyszólván őseberi életet él: pásztor és vadász. Katonának is nehezen alkalmazható. Szerény igényü, edzett, fáradhatatlan és kitartó ugyan, de kulturátlanságánál fogva kevésbé fegyelmezett és könnyen befolyásolható.

Ezeknél a körülményeknél fogva úgyszólván tizedrendű értékűnek mondhatjuk Albániát a többi harci területekkel szemben de mert az egész nyugati és délnyugati részét tenger határolja és a monarchia Dalmát-tengerpartjának szinte önként kínálkozó folytatásának tekinthető: mégis értékes földdarab úgy előttünk, mint az olaszok előtt. Az olaszoknak már csak azért sem lehetne átengedni, mert egyedüli tengerünknek: az Adriának be- illetve kivezető kapuját akkor mind a kétfelől ők uralnák. S ők tényleg erre is törekednek, mi pedig éppen ezt ellenezzük, az ellen azonban semmi kifogásunk sem lenne ha a háború előtti önálló fejedelemséggé allitódnék vissza.

A közelmúltban itt is feléledt a sokáig szunynyadó harc. Albánia nagyjából a mi kezünkben van és ebből akart az olasz kiszorítani bennünket. Eleinte volt is némi térnyeresége, de csakhamar mi vettük át a támadást s az elvesztett területről majdnem egészen kiszorítottuk őket. Képeink egyrésze éppen erről a területről való felvételeket mutatja, másrésze pedig a mi kezünkön levő Durazzo kikötőjét állítja olvasóink elé.

HIREK.

Adományok. A csendőr-hadiárvák javára a következő adományok érkeztek be hozzánk, u. m. a homonnai örs gyűjtése 32 K, Hezér Gergely őrmester Ujkécskéről 19 K 80 f. Joó József őrmester Nagylétáról 49 K 80 f. A befolyt adományokat rendeltetési helyére juttattuk.

Kérelem. A sztojkafürdői őrsparancsnokság kéri Serfőző András előbb a nagydobraki, jelenleg a sztojkafürdői örs állományába tartozó és állítólag Szerbiába vezényelt alőrmestert, hogy illetékeinek kézbesíthetése céljából, címét mielőbb jelentse az őrsnek.

Életmentési jutalomdíj. A belügyminiszter, Megyeri Antal 2. oszt. őrmesternek és Blaskovics József alőrmesternek, mindkettő a III. számú csendőrkerület állományában négy ember életének a vizbefullástól történt megmentéséért 100-100 korona életmentési jutalomdíjat adományozott.

KÜLÖNFÉLÉK.

A lisztellátás és a gabona vásárlások. Legújabbán két igen nagy jelentőségű rendeletet adott ki a Közélelmezési Hivatal, mely egyrészt a nem, vagy alig termelő városok közönségének lisztellátására, a másik pedig a gabonavásárlásra vonatkozik.

A nemtermelő városoknál, a hol a termés csekély, nem állapíthatja meg a közélelmezési miniszter a beszolgáltatandó termésmennyiség pontos összegét, viszont azonban kö-

telezi a törvényhatóságokat, hogy az egész termés hiány nélkül beszolgáltatandó, legkésőbb szeptember hó 30-ig. Ezzel szemben, ha már az egész termés, illetve nagyobb termelésű vidékeken a kivetett terméskontingensen be van szállítva, a miniszter a törvényhatóság egész évi gabonaszükségletét lehetőleg a gazdasági év elején egy tételben adja ki s annak megőrlését, valamint a lisztnek és korpának szétosztását a törvényhatóság hatáskörébe utalja. Arra az esetre, ha a törvényhatóságok a rájuk kivetett terméskontingenst nem szolgáltatják be, vagy pedig alapos kifogás tehető a kontingenssel meg nem terhelt városok által beszolgáltatott termés tényleges mennyiségére nézve, a miniszter az eddigi ellátási rendszert fogja fentartani.

A másik rendelet kiadása értesülésünk szerint azért vált szükségessé, mert az új termés-rendelet következtében igen sok kérelem megy a közélelmezési miniszterhez az iránt, hogy a gabona magánosok részére egyik helyről a másikra szállíttassék. Ebből kifolyólag a miniszter leiratban értesíti a vármegyéket, hogy ezen kérelmeket figyelmen kívül hagyja és kivétel nélkül elutasítja. A helyzet az, hogy gabonát csak abban a községben lehet vásárolni, a hol a vásárló lakik. Egyik községből másik község lakójának gabonát eladni és szállítani nem szabad. Kivétel az a körülmény, ha a termelő valamely más helyen lakó családtagjának, illetve rokonának akar gabonát szállítani, de az is csak akkor lehetséges, ha az átvevő bizottságoknak a gabona beszolgáltatásánál azt bejelentette s a bizottság tudomásul vette. Ebben az esetben pedig, a ki így kapott gabonát, törölve lesz az ellátatlanok közül. A rendelet szerint még az sem lehet kifogás, ha valamely községben nem termelt kellő mennyiség, mert ebben az esetben is a Haditermény r.-t. gondoskodik az ellátatlanokról. Különösen hangsúlyozza a miniszter, hogy míg a vármegyék a kivetett búzát és rozsot valamint árpát be nem szolgáltatják s míg az ellátatlanok liszt-szükséglete biztosítva nincs, addig a legszigorubbán követeli a gabona zár alá vételére vonatkozó rendeletének lelkiismeretes végrehajtását és betartását.

A pénzügyőrök kutatják az elrejtett gabonát Popovics Sándor pénzügyminiszter a pénzügyőrség részére a terménykészletek ellenőrzése körüli eljárásra utasítást adott ki. Az utasítás szerint a pénzügyőrségnek ezuttal nemcsak az elrejtett terménykészletek felkutatása lesz feladata, hanem a gabonaneműek learatásának, behordásának, cséplésének, forgalmának és felhasználásának megfelelő ellenőrzése is. A pénzügyigazgatóságok a házkutatások foganatosítása céljából általános kutatási engedélyeket adhatnak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Felvidéki csendőr. A 2000 koronán felül levő betéti összeg korlátlanul lefoglalható.

Pro Pátria. Lehetséges, de egyelőre nincsen tervbe véve.

Utazók. Igen.

Vitatkozók. Jogos felszólítás, melyért az illető még csak nem is neheztelhet.

Fenyvesvölgyi. A közigazgatás vezetésére vonatkozó határozványok e kérdés érdemére nézve rendelkezést nem tartalmaznak. Leghelyesebb ez ügyben az előljáró szárnyparancsnokság döntését kikérni.

P. I. Táb. p. 332. 1. Nem. 2. Nem részesülnek különös kedvezményben.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Sárosi Dániel 2. osztályu őrmesternek, az I.,

Lehóczky János alőrmeresternek, a II.,

Bródi István alőrmeresternek, a III.,

Csehily László,

Gergely Imre,

Fodor József,

Berhész Pál,

Buzogány Lajos,

Dávid András alőrmerestereknek, a IV.,

Molnár István alőrmeresternek, a VI.,

Menyhárt Sándor,

Bukur Mihály alőrmerestereknek, a VII. számú csendőrkerületben;

különleges alkalmazásban teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Peck Ferencz 1. osztályu őrmesternek, a IV.,

Delezsán Pál,

Dorich József,

Bárdosi Sándor alőrmerestereknek, a II.,

Cservenka József alőrmeresternek, az V.,

Fehér Sándor alőrmeresternek, a VI. számú csendőrkerületben.

Adományoztatott:

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsége által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréseül:

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Varga István alőrmeresternek, a III.,

Hegedűs János alőrmeresternek, a VIII. számú csendőrkerületben;

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

a koronás vas érdemkereszt, a vitézségi érem szalagján:

Doros István 1. osztályu őrmesternek, a IV.,

Farkas István,

Zalka Ferencz alőrmerestereknek, a II.,

Mayer Gábor alőrmeresternek, a IV.,

Darabánt János alőrmeresternek, a VIII. számú csendőrkerületben:

a vas érdemkereszt a vitézségi érem szalagján:

Moldován György csendőrnek, a IV. számú csendőrkerületben.

Áthelyeztetett:

1918. évi szeptember hó 16-ával:

Nagy Béla, V. számú csendőrkerületbeli alezredes, pozsonyi pótszárnyparancsnok, parancsnokhelyettesi minőségben az országos csendőriskola állományába: Nagyváradra;

Lukovich Gyula, VIII. számú csendőrkerületbeli őrnagy, nagyváradai szárnyparancsnok, pótszárnyparancsnoki minőségben az V. számú csendőrkerülethez: Pozsonyba;

Barényi Ferencz százados, az országos csendőriskola állományából, szárnyparancsnoki minőségben a VIII. számú csendőrkerülethez: Nagyváradra;

Czirenner József I. számú csendőrkerületbeli százados, nagyenyedi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Zilahra;

Pongrácz Aladár I. számú csendőrkerületbeli százados: zilahi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Segesvárra;

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5¹/₄% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezeség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, intézvénnyek és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Reschner Győző, I. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, segesvári szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Székelyudvarhelyre;

Tóth Gyula, I. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, dicsőszentmártoni szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Nagyenyedre;

Szendrői Béla, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, zernesti szakaszparancsnok, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez: Dicsőszentmártonba;

Szaplóczay György, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, fogarasi szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Zernestre;

Kossuthi és udvardi Kossuth Kálmán, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, pécsi szakaszparancsnok, a III. számú csendőrkerülethez mint a 2. szakasz parancsnoka: Szolnokra;

Rác László, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, szakaszparancsnoki minőségben, ugyanazon csendőrkerületnél: Pécsre.

Ideiglenes nyugállományban meghagyatik:

1918. évi június hó 1-ével:

Kis Gyula, IV. számú csendőrkerületbeli ideiglenes nyugállományu járásörmester, a megejtett újbóli felülvizsgálat alapján, mint «jelenleg szolgálatképtelen» egy év tartamára.

Választott lakhelye: Sztropkó.

Ideiglenes nyugállományba helyeztetik:

1918. évi szeptember hó 1-ével:

Debreczeni József, VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan.»

Választott lakhelye: Marosvásárhely.

Előléptettek:

2. oszt. őrmesterré:

1918. évi szeptember hó 1-ével:

Rikker Adolf, Kranitz Pál, Parcsetics József és Faragó Sándor I. osztályu alőrmesterek, a II.,

alőrmesterré:

1918. évi augusztus hó 20-ával:

Antalfi Márk vezető, Kajtár Lajos, Glisics Illés, Bálint Mihály, Csoma Bálint, Bodocsi Sándor, Boda István, Borka János, Gazdag Gergely, Rakoltza Sándor, Szilágyi Gábor, Zsarkó István, Kovács István III., Szemes Kálmán, Bakonyi István, Losonczy Sándor, Csobota Szilárd, Szabó József I., A. Szabó Gergely, Sigmond László, Bécsi Imre II., Kisfügedi János, Berencz János, Gojsza Ádám, Bellér János, Gereben János, Kristály István, Németh Miklós, Czeizinger Lajos, Értékes Bálint, Tóth András, Holpert Antal, Bohus Mihály, Szentes Károly, Bruncz János, Bakó Imre, Vida József, Duna István, Péter Gyula, Miesmer József, Petrók Karácsony, Létán Imre és Szilágyi Sándor csendőrök, a II. számú csendőrkerületben.

Házasságot kötöttek:

a m. kir. I. sz. csendőrkerületben:

Böjte Péter 1. o. őrmester, Bányai Jolánnal 1918 augusztus hó 25-én, Szamosujváron;

Váradai Ferencz alőrmester, Nagy Máriaival, 1918 július 5-én, Kiskapuson;

Gálfi Gábor alőrmester, Gálfi Amáliával, 1918 aug. 10-én, Etéden;

Miklós Márton alőrmester, Kis Arankával, 1918 aug. 25-én, Szilágycsehen;

a m. kir. II. számú csendőrkerületben:

Ábrahám György alőrmester, Szélpál Teréziával, 1918 augusztus 22-én, Marosberkesen;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerületben:

Vésza József 2. osztályu őrmester, Princzinger Máriaival, 1918 július 6-án, Nagykapolyban.

SZÁNTÓ JÓZSEF

19 éve szállit kerékpárt, beszélő-gépet varrógépet, karbid-lámpát asztalra, karbid-gummikat és felszereléseket az egész ország csendőrségének. Elismerő leveleim ezerszámra vannak. — Pontos cím:

SZEGED, VÁROSI BÉRPALOTA.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

Gyalogsági tisztikard, bőrkardkötő, kardbojt, sapka a legjobb kivitelben kapható.